

Izabela Sorić:
Samoregulacija učenja:
možemo li naučiti učiti

Jastrebarsko: Naklada Slap,
2014., 665 str.

Ako vam se u rukama nađe sveučilišni udžbenik iz područja psihologije učenja od 665 stranica vjerojatno ćete pomisliti da se radi o nekom inozemnom autoru. Ili, još vjerojatnije, o nekoliko njih. Stoga je iznimno zadovoljstvo predstaviti nedavno objavljeni sveučilišni udžbenik domaće autorice Izabele Sorić pod naslovom *Samoregulacija učenja: možemo li naučiti učiti*.

Svi koji su uključeni u proces obrazovanja, od prosvjetnih vlasti preko učitelja do roditelja, slažu se da učenici trebaju biti aktivni sudionici u vlastitom učenju. No, to je lakše reći nego učiniti jer svaka od ovih karika u lancu ima svoje, ne baš uvijek ni znanstveno ni praktično, utemeljene ideje o tome kako bi to trebalo izgledati. Tako sama autorica navodi da je prvi cilj udžbenika integracija i produbljivanje postojećih spoznaja o procesu samoregulacije učenja, dok je drugi cilj osvješćivanje svih sudionika obrazovnog procesa o njegovoj važnosti za ukupnu kvalitetu obrazovanja, te o mogućim načinima na koje se ova kvaliteta može poboljšati.

Udžbenik započinje kratkim uvodnim poglavljem *Samoregulacija* koje konstatira različite pristupe i konceptualizacije procesa samoregulacije i ukazuje na nužnost postizanja koncenzusa među teoretičarima i istraživačima.

Drugo poglavlje *Samoregulacija učenja* bavi se temeljnim problemima u tom području kao što su konceptualizacija procesa učenja, njegove faze i specifičnosti, metodološki problemi s posebno razrađenim onim u istraživanjima kognitivnih, motivacijskih i emocionalnih komponenti. Zadnji dio poglavlja posvećen je razvoju samoregulacije učenja. U trećem poglavlju *Model samoregulacije učenja B. Zimmermana* detaljnije je prikazan vjerojatno najpoznatiji model u ovom području.

Četvrto poglavlje, *Dispozicijske osobine učenika u procesu samoregulacije učenja*, usmjereno je na tri područja učeničkih osobina – intelektualne osobine, osobine ličnosti i motivacijske osobine. Tako se razmatra odnos intelektualnih sposobnosti i školskog postignuća učenika, povezanost između osobina ličnosti (petofaktorski model, samopoštovanje, optimizam) i školskog postignuća kao i uloga motivacije u samoregulaciji učenja s naglaskom na teoriju samoodređenja.

Za razliku od prethodnog poglavlja koje ima naglasak na dispozicijskim osobinama učenika, peto poglavlje *Samoregulacija učenja – motivacijske komponente* više je orijentirano na motivacijsku ulogu nekih kontekstualno promjenjivih konstrukata kao što su motivirajuća vjerovanja (primjerice vjerovanja o kontroli i samoeфикаsnosti, ciljne orijentacije) i voljni aspekti samoregulacije učenja.

Šesto poglavlje *Samoregulacija učenja – emocionalne komponente* najveće je poglavlje u ovom udžbeniku. To je i njegova posebna vrijednost jer je područje emocija u procesu učenja uglavnom prilično zanemareno. Osim dijela o kognitivnim teorijama emocija u kontekstu samoregulacije emocija posebno je obrađeno područje stresa u školskom okruženju, opisane su i ostale emocije u procesu samoregulacije učenja, kauzalne atribucije učenja kao i regulacija emocija.

Iako su mnogi kognitivni konstrukti važni u procesu samoregulacije učenja već obrađeni u prethodnim poglavljima, sedmo poglavlje *Samoregulacija učenja – kognitivne komponente* obrađuje još neke od njih kao što su strategije učenja, te odnos između metakognicije i samoregulacije učenja.

Osmo poglavlje nosi naziv *Kontekstualne odrednice i samoregulacija učenja* i obrađuje samoregulirano učenje u obiteljskom, razrednom i školskom kontekstu s posebnim osvrtom na interakciju učenika i nastavnika, te interakciju učenika s drugim učenicima. Udžbenik završava poglavljem *Umjesto zaključka: samoregulacija učenja – što i kako dalje?* Navode se glavni izazovi za istraživanja u ovom području koji se odnose na integrativnu konceptualizaciju i mjerenje samoregulacije učenja. A za praktičare je posebno zanimljiv zaključak koji proizlazi iz dosadašnjih istraživanja a koji sugerira da je samoregulaciju moguće poučavati u razredu, da ona mora biti eksplicitno poučavana i intenzivno vježbana te da je za implementaciju njenog poučavanja posebno pogodna interaktivna okolina učenja. Ovaj zaključak odgovor je i na pitanje koje se nalazi u podnaslovu udžbenika: *Možemo li naučiti učiti?* Dakle, možemo.

Svako poglavlje ima grafički posebno istaknute važne dijelove poput definicija, glavnih ideja ili zaključaka a završava pitanjima za razmišljanje. Na kraju udžbenika nalazi se impresivan popis referenci na 47 stranica što je od neprocjenjive koristi za sve one koji žele znati više o samoregulaciji učenja – bilo u znanstvenom bilo u praktičnom pogledu.

U svom predgovoru udžbeniku autorica navodi da se škola sve manje doživljava kao „sretno mjesto“ – bez obzira radi li se o učenicima, učiteljima ili roditeljima. Razlozi su mnogobrojni, ali neki od njih sigurno su povezani s tim što učenici ne prepoznaju vrijednost znanja, ne prepoznaju smisao i svrhu onoga što uče i ne znaju kako učiti. Autorica vjeruje da će ovaj udžbenik bar neke sudionike procesa obrazovanja potaknuti na promjene koje će učenicima olakšati samoregulaciju vlastitog učenja i vratiti ljubav u školske klupe. Ona je svoje učinila napisavši ovaj udžbenik. Ostalo ostaje na svima nama.

Prof. dr. sc. Majda Rijavec